

پیش‌ها و پانچ‌ها

پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر منصوبه‌ها شیخ خراسانی حفظه الله تعالی

ولی بیشتر مردم نمی دانند» و در حدیث مشهور نبوی آمده است: «مَا مِنْ مَوْلُودٍ إِلَّا يُولَدُ عَلَى الْفِطْرَةِ، فَأَبَوَاهُ يُهَوِّدَانِهِ أَوْ يُنَصِّرَانِهِ أَوْ يُمَجَّسَانِهِ»^۱؛ «هیچ نوزادی نیست مگر اینکه بر فطرت زاده می شود، پس پدر و مادرش او را یهودی یا مسیحی یا زرتشتی می کنند». از این رو، بهتر است که در ارتباط با کودکان، اصل وجود خداوند را مسلم و مفروض گرفت و در عوض، آنان را با نعمت های خداوند و نشانه هایش در آسمان و زمین آشنا ساخت و قرآن، اخلاق، عبادات و احکام مهم شرعی را به آنان تعلیم داد تا از کودکی با دین آشنا شوند و قلبشان به نور ایمان روشن گردد.

اما درباره ی چگونگی پاسخ به سؤال های اعتقادی آنان می توان گفت: پاسخ به هر سؤالی باید متناسب با عقل پرسش کننده باشد؛ چنانکه از پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم روایت شده است: «إِنَّا مَعَاشِرَ الْأَنْبِيَاءِ نَكَلِّمُ النَّاسَ عَلَى قَدْرِ عَقُولِهِمْ»^۲؛ «ما گروه پیامبران، با مردم به اندازه ی عقلشان سخن می گوئیم». بنابراین، پاسخ به سؤال های کودکی که هنوز رشد عقلی کافی برای درک موضوعات اعتقادی پیدا نکرده است، نباید با استدلال های علمی انتزاعی و پیچیده همراه باشد، بلکه باید با عبارات ساده و مثال های عینی و ملموس باشد که برای او قابل درک است. به عنوان نمونه، اگر کودکتان پرسید: «خداوند کیست؟» می توانید بگویید: «خداوند سازنده ی آسمان و زمین و خورشید و ماه است» و اگر پرسید: «خداوند کجاست؟» می توانید بگویید: «او همه جا هست، ولی دیده نمی شود؛ مانند هوا که همه جا وجود دارد، ولی دیده نمی شود» و اگر این پاسخ برای او قابل درک نبود، می توانید بگویید: «خداوند در آسمان است»؛ چنانکه روایت شده است که پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم از کنیزکی پرسید: «خداوند کجاست؟» و او گفت: «در آسمان». پس از او پذیرفت و به صاحب او که می خواست کنیز مؤمنی را آزاد کند فرمود: «او را آزاد کن؛ چراکه مؤمن است»^۳ و اگر کودکتان پرسید: «خداوند به چه اندازه است؟» می توانید بگویید: «او از هر چیزی بزرگ تر است» و اگر پرسید: «خداوند چه کارهایی می تواند انجام دهد؟» می توانید بگویید: «او بر هر کاری تواناست» و اگر پرسید: «آیا فلان کار را برای من انجام می دهد؟» هرگاه کار ممکن و مطلوبی بود، می توانید بگویید: «انجام می دهد، به شرط اینکه خودت هم تلاش کنی، یا به شرط اینکه بچه ی خوبی باشی و نمازت را بخوانی و به سخن پدر و مادرت گوش دهی»

۱. موطأ مالک، ج ۲، ص ۳۳۸؛ مسند أبي داود الطيالسي، ج ۴، ص ۱۱۵؛ مسند الحميدي، ج ۲، ص ۲۶۷؛ مسند أحمد، ج ۱۲، ص ۱۰۴؛ صحيح البخاري، ج ۲، ص ۱۰۰؛ صحيح مسلم، ج ۴، ص ۲۰۴۷؛ سنن أبي داود، ج ۴، ص ۲۲۹؛ سنن الترمذي، ج ۴، ص ۴۴۷؛ مسند أبي يعلى، ج ۱۱، ص ۲۸۲؛ السنن الكبرى للبيهقي، ج ۶، ص ۳۳۵
۲. المحاسن للبرقي، ج ۱، ص ۱۹۵؛ الضعفاء الكبير للعقيلي، ج ۴، ص ۴۲۵؛ الكافي للكليني، ج ۱، ص ۲۳، ج ۸، ص ۲۶۸؛ أمالي ابن بابويه، ج ۵، ص ۵۰۴؛ البصائر والذخائر لأبي حنبل التوحيد، ج ۷، ص ۲۸۲؛ تفسير الماوردي، ج ۳، ص ۲۲۰؛ أمالي الطوسي، ص ۴۸۱؛ الفردوس بمأثور الخطاب للديلمي، ج ۱، ص ۳۹۸
۳. نگاه کنید به: مسند أبي حنيفة (رواية الحصكفي)، حدیث ۳؛ موطأ مالک (رواية يحيى)، ج ۲، ص ۷۷۶؛ مسند أبي داود الطيالسي، ج ۲، ص ۴۲۷؛ السنن الماثورة للشافعي، ص ۴۰۵؛ مصنف عبد الرزاق، ج ۹، ص ۱۸۲؛ مصنف ابن أبي شيبة، ج ۶، ص ۱۶۲؛ مسند أحمد، ج ۳۹، ص ۱۷۶؛ صحيح مسلم، ج ۲، ص ۷۰؛ سنن أبي داود، ج ۳، ص ۲۳۰؛ السنة لابن أبي عاصم، ج ۱، ص ۲۱۵؛ سنن النسائي، ج ۳، ص ۱۸.

و هرگاه کار ناممکن یا نامطلوبی بود، می‌توانید بگویید: «خداوند هر کاری که بخواهد را انجام می‌دهد، ولی این کار را نمی‌خواهد؛ چراکه کار مفید یا خوبی نیست» و اگر پرسید: «خداوند برای ما چه کارهایی انجام داده است؟» می‌توانید بگویید: «او ما را آفریده و چشم و گوش و زبان و دست و پا و صورت زیبا داده و آب و غذا و لباس و خانه و هر نعمت دیگری بخشیده و هر وقت نیاز به کمک داشته‌ایم، کمکمان کرده است» و اگر پرسید: «پس چرا فلان مشکل ما را حل نمی‌کند؟» می‌توانید بگویید: «او این مشکل را برای ما ایجاد نکرده است تا موظف باشد که آن را حل کند، بلکه خودمان آن را ایجاد کرده‌ایم. بنابراین، اگر آن را حل کند، به ما لطف کرده و اگر آن را حل نکند، به ما قدرت داده است تا خودمان آن را حل کنیم» و اگر این پاسخ برای او سنگین بود، می‌توانید بگویید: «خداوند می‌خواهد ما را امتحان کند که ببیند آیا صبور هستیم تا دوستان بدارد؛ چراکه او صابران را دوست می‌دارد»، یا بگویید: «به وقتش همه‌ی مشکلاتمان را حل می‌کند» و اگر پرسید: «خداوند چرا فلان چیز را آفریده است؟» می‌توانید برخی فواید آشکار و محسوس آن را یاد کنید، یا بگویید: «همه‌ی کارهای خداوند از روی حکمت است، اگرچه عقل ما حکمت برخی کارهایش را درک نکند» و اگر سؤال‌های جزئی‌تر و پیچیده‌تری پرسید که درک پاسخ آن‌ها از توان او بیرون بود و به یادگیری برخی مقدمات نیاز داشت، می‌توانید پاسخ آن‌ها را به آینده موکول کنید و مثلاً بگویید: «هرگاه بزرگ‌تر شدی و درس خواندی، جواب این سؤال را خواهی گرفت ان شاء الله»؛ چراکه پاسخ نادرست یا نامناسب به سؤال کودک، گاهی بیشتر از خود سؤال موجب تحیر او می‌شود و ممکن است تأثیر بد و ماندگاری بر ذهن و روان او بگذارد. البته ممکن است که کودک، برخی از این سؤال‌ها را از نزد خود نگفته باشد، بلکه از کسی دیگر شنیده و یاد گرفته باشد. از این رو، لازم است که او را از ارتباط زیاد با افراد بزرگ‌تر از خود و نیز تماشای برنامه‌های تلویزیونی یا ورود به سایت‌های اینترنتی یا خواندن کتاب‌های نامناسب برای سن او بازدارید، تا ذهن و روانش از شبهات اعتقادی ایمن بماند.

بایگاه اطلاع‌رسانی دفتر منصوب شاه‌محمد خراسانی
چشم‌پوشان‌ها

www.alkhorasani.com

بایگاه اطلاع‌رسانی دفتر منصوب شاه‌محمد خراسانی حفظه الله تعالى

* لطفاً بر روی لینک مورد نظر خود کلیک کنید.